

ПІДВИЩЕННЯ ДУХОВНОГО РІВНЯ МОЛОДІ ЯК ОСНОВНА ФОРМА ВИХОВАННЯ

У світі існує практично безмежна кількість величин, які за допомогою різноманітних приборів та пристроїв можна досить точно виміряти та оцінити. Безумовно це стосується абсолютних величин. Набагато складніша справа з відносними величинами. Практично в усіх випадках досить складно дати об'єктивну оцінку виробам мистецтва та культури, ще складніше оцінити почуття.

Тоді природно виникає питання: Яким же чином можна визначити рівень виховання, тим більше духовний рівень людини? При цьому не треба прикладати багато зусиль, щоб відрізнити добру людину від злої, милосердну від жорстокої, чесну від брехливої, порядну від непорядної, щедрю від скупю, щирю та відкритю душею від людини, яка щось у собі завжди приховує. Виявляється, що очевидні у повсякденні речі досить складно підлягають виміру та оцінці.

Досліджуючи ті чи інші сфери економічного життя суспільства, вирішуючи численні проблеми та встановлюючи шляхи їх вирішення, особливо коли мова йде про наукові розробки, традиційно ми звикли звертатися до аналізу причинно-наслідкових зв'язків будь-яких, зокрема соціально-економічних, явищ, які потребують удосконалення на шляху підвищення суспільного добробуту в країні. Але, як правило, практично ми не виходимо за межі сфери, в якій проводиться дослідження.

Так, наприклад, намагаючись визначити, як само необхідно стримувати інфляційні процеси в країні, ми досліджуємо різноманітні економічні, монетарні, фіскальні, інституціональні та навіть соціальні фактори, аналізуємо кількісні та якісні параметри, встановлюємо зв'язки на макро- та мікрорівнях протягом короткострокових та довгострокових періодів. При цьому у більшості випадків ми абсолютно забуваємо про всі пласти того фундаменту, на яких вони базуються.

Займаючись вирішенням економічних проблем, ми не звертаємо уваги на психологію поведінки суб'єктів економічних, зокрема фінансових, відносин, ми не досліджуємо в економічному аспекті філософію буття як однієї конкретної людини, так і всього суспільства загалом. У решті решт, ми взагалі забуваємо, що всі проблеми та успіхи в суспільстві базуються на загальній сукупності духовних цінностей, які з часом, якщо їм не приділяти належної уваги, будуть втрачатися, посилюючи руйнівну здатність існуючих у суспільстві проблем.

Не можна стримувати інфляцію, не подолавши дух користолюбства; не реально викоренити дух користолюбства, якщо не пробудити в серцях людей щедрість, чесність, милосердя та любов до ближнього; не можливо подолати корупцію, якщо не виховати в людях неприпустимість отримання грошей за невиконану роботу; не можна зцілювати людей від депресії, якщо їм не привити культуру покаяння. Не зрозуміло, як можна одночасно долати в країні демографічний спад і підтримувати поширену в світі практику абортів; як можна

забувати, що в три тижні після запліднення у дитини вже працює серце, яке перекачує кров, у дев'ять тижнів дитина виконує рухи руками та відчуває біль, в одинадцять – має всі сформовані частини тіла, навіть відбитки пальців, які зберігаються протягом всього її дорослого життя; як можна будувати життя, постійно вбиваючи ще ненароджених дітей.

Ми прагнемо здорових поколінь у майбутньому, а ще не навчили сьогоднішнє покоління боротьбі з пристрастями до алкоголю, наркотиків та статевих стосунків поза браком. Ми хочемо будувати фізично та духовно здорову націю, при цьому все менше приділяємо уваги вихованню почуттів поваги до батьків та до людей похилого віку загалом.

Усе частіше ми стикаємось з тим, що перевага надається не духовному, а матеріальному. Суспільство поступово втрачає наші історично традиційні християнські цінності, альтернативи яким у світі не існує.

Якщо ми звернемося до радянського енциклопедичного словника, то там ми знайдемо, що «виховання – це процес систематичного та цілеспрямованого впливу на духовний та фізичний розвиток особистості з метою підготовки її до виробничої, суспільної та культурної діяльності, яке тісно пов'язане з освітою та навчанням. Цілі, зміст та організація виховання визначаються пануючими суспільними відносинами».

Тобто ми не можемо і навіть не маємо права відокремлювати навчальний процес та сферу освіти загалом від процесу виховання. Якщо знання, якими б фундаментальними вони не були, не будуть базуватися на почуттях гідності, порядності, чесності, доброзичливості, милосердя та любові до ближнього в кращому випадку в певний момент часу вони втратять свою суспільну цінність, а в гіршому – набудуть руйнівної сили, яка може бути спрямована як проти однієї конкретної людини, так і проти всього суспільства загалом.

Неможливо визначити, чому треба надавати перевагу: навчальному або виховному процесу, при тому, що ми звикли надавати перевагу саме навчальному процесу. Але не можна забувати, що певна частина знань, які отримує людина будь-якого віку протягом періоду навчання з часом втрачається, а добре і вічне, що закладається в серце молодій людині під час виховання, залишається з нею на все життя.